

GÖTA ÄLVS
VATTENVÅRDSFÖRBUND

GÖTA ÄLVS
VATTENRÅD

Göta älvs vattenvårdsförbund

- Bildades 1957 kansli på GR sedan 80-talet
- Frivillig sammanslutning av intressenter som påverkas och/eller påverkas av Göta älv och dess biflöden
- Medlemmarna utgörs 2023 av 13 kommuner, 27 företag och 10 övriga (FVO, Sportfiskarna, Statliga verk, VGR m fl)
- Förbundets verksamhetsområde utgörs av Göta älv nedströms Vänern samt de viktigaste biflödena.

Varför ett vattenvårdsförbund?

- Den som bedriver miljöfarlig verksamhet är skyldig att kontrollera vilka effekter verksamhetens utsläpp har på omgivande miljö.
- De enskilda verksamheterna är ofta ålagda att undersöka liknande parametrar, varför det är kostnadseffektivt att agera gemensamt. Detta görs i vattenvårdsförbund.
- Göta älvs vattenvårdsförbund genomför undersökningar för att över tid övervaka förändringar i vattenmiljön längs Göta älv.

Recipientkontroll

Lagstiftning

- Miljöfarliga verksamheter har en skyldighet att hålla sig underrättad om verksamhetens påverkan på miljön (26 kap 19§ miljöbalken).
- Tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter ska fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten ur hälso- och miljösynpunkt (6 § förordningen om verksamhetens egenkontroll (SFS 1998:901)).
- Miljörapportens textdel ska bland annat innehålla en kommenterad sammanfattning av resultaten av mätningar, beräkningar eller andra undersökningar som utförts under året för att bedöma verksamhetens påverkan på miljön och människors hälsa (Naturvårdsverkets föreskrift om Miljörapport (NFS 2016:8)).

Recipientkontroll

Syfte

- Belysa effekterna på vattenmiljön av utsläpp och föroreningar
- Undersöka samband mellan vattenmiljöns tillstånd och eventuella förändringar som uppstått till följd av föroreningar från miljöfarliga verksamheter
- Underlag för att planera, utföra och utvärdera miljöskyddande åtgärder

[Miljöövervakning genom recipientkontroll \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

På vilket sätt kan recipientkontrollen ske?

- Samordnad recipientkontroll (SRK-program).
Övervakningen av recipienten samordnas för olika verksamhetsutövare till exempel i ett vattenvårdsförbund
- Recipientkontrollprogram i egen regi

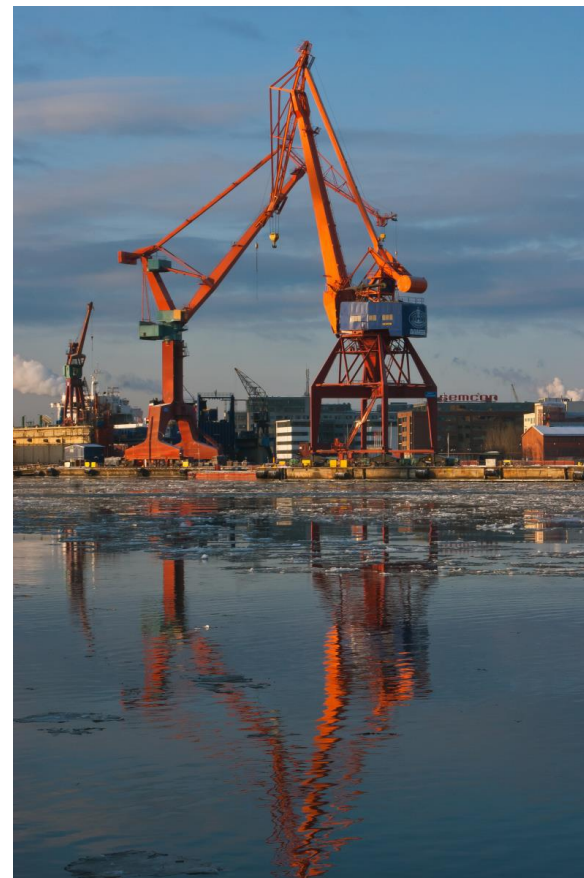
Samordnad recipientkontroll (SRK) inom Göta älvs vattenvårdsförbund

- Upprättar kontrollprogram för sjöar och vattendrag
- Tar vattenprover och utför analyser
- Genomför specialundersökningar.
- Utför undersökningar åt medlemmar och andra
- Följer upp och utvärderar undersökningsmetoder
- Ger årligen ut rapporter av egna och andras undersökningar
- Publicerar fr o m 2023 mätdata på hemsidan
- Plattform för kunskaps- och erfarenhetsutbyte
- Remissinstans (men inte ärenden som gäller medl.)

Hur finansieras vattenvårdsförbundet?

- Ideell verksamhet (möten m m) bekostas av medlemsavgift
- Undersökningar bekostas av medlemmarnas kontrollavgifter

Avgifterna beror på medlemmarnas storlek och utsläppsnivå

7 Fasta mätstationer

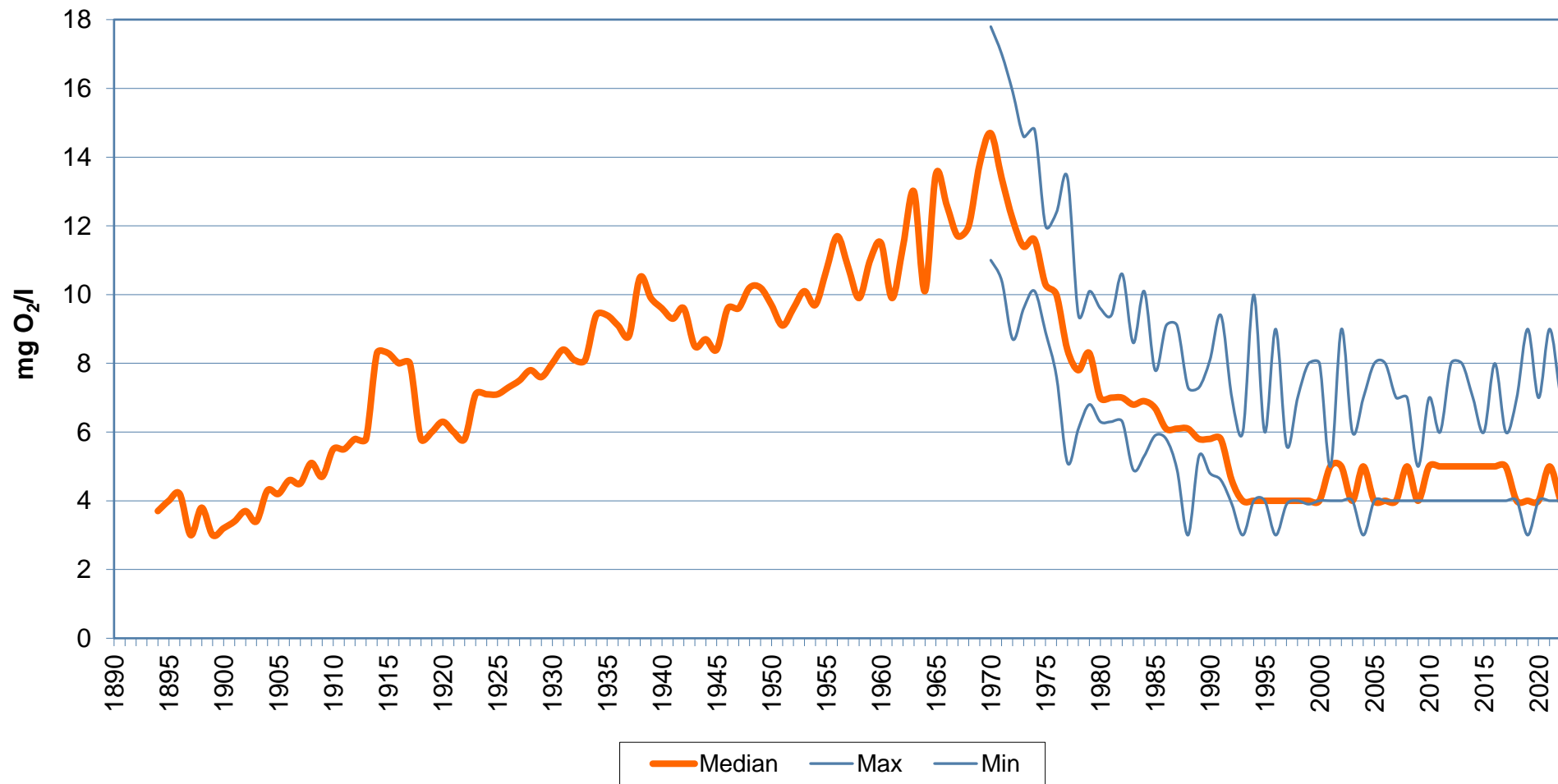
(Kond, Färgtal, Syre, Turb,
Temp, pH och Redox)

50-tal Mätpunkter i vattendrag och sjöar

- Fys-Kem
- Miljögifter & Metaller
- Mikrobiologi
- Kiselalger
- Sediment
- Vattenföring &
Näringstransporter
- Djupprofiler i sjöar
- Nätprovfiske
- Växt- och djurplankton
- Bottenfauna
- Makrofyter

COD(Mn) vid Lärjeholm 1894-2022

Hur började det?

Ramdirektivet för vatten beslutades 2000

Implementerades i svensk lagstiftning 2004

Vattenmyndigheterna bildades 2003

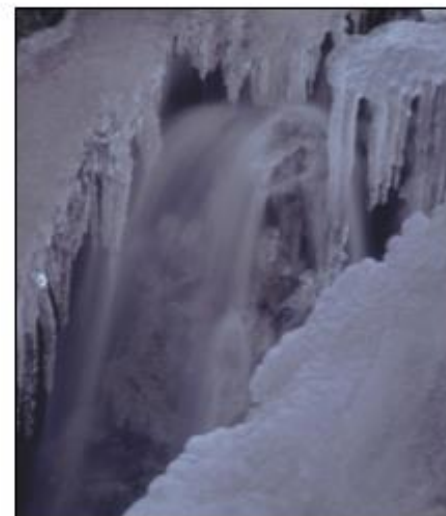
Vattendirektivet eller ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG)

- Fastslår en ram för EU:s vattenpolitiska samarbete.
- Trädde i kraft 22 december 2000.
- Syftar till att etablera en ram för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska vatten; sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten men dock inte hav.
- Handlar främst om att förbättra vattenrelaterat miljöarbete genom en gemensam lagstiftning för vatten.
 - minska föroreningar,
 - främja hållbar vattenanvändning,
 - förbättra tillståndet för existerande akvatiska ekosystem samt
 - reducera effekterna av översvämningar och torka.
- Fastslår att länderna ska arbeta på ett sätt som utgår från avrinningsområden (naturens egna vattengränser) och inte från av människan införda administrativa gränser.
- Ska ske under 6-åriga förvaltningscykler, efterföljt av åtgärdsarbete.

Ett gemensamt uppdrag

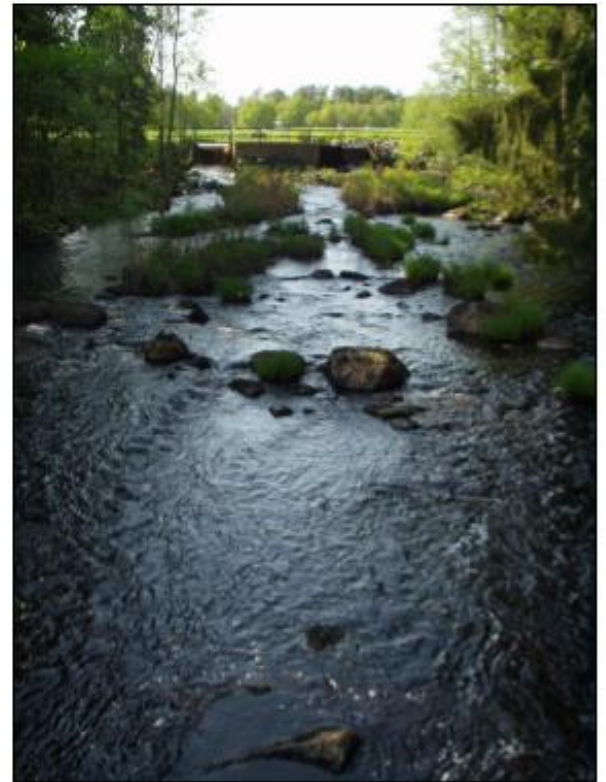
- Långsiktig och hållbar vattenförvaltning
- Kust-, grund- och inlandsvatten
- Vattnets naturliga förutsättningar
- Naturvetenskapligt och samhällsekonomiskt underlag för fysisk planering

- Gäller för alla EU-länder!

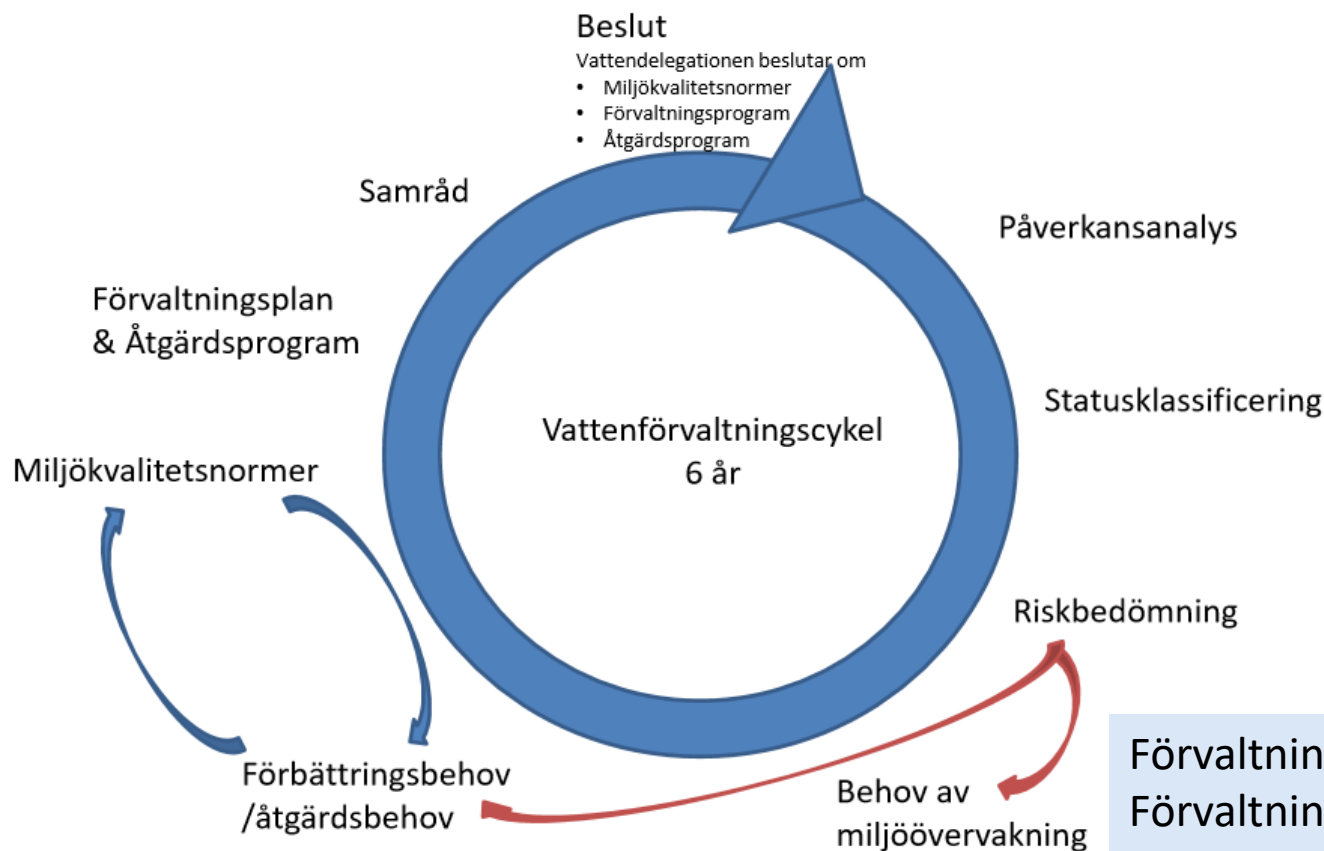

Vad är målet?

- God status
- God tillgång
- Ingen försämring
- Hållbart utnyttjande
- Framtida generationer ska få uppleva god vattenkvalitet

Vattendirektivets sexåriga cykel

Förvaltningscykel 1 - 2004-2009
Förvaltningscykel 2 - 2010-2015
Förvaltningscykel 3 - 2016-2021
Förvaltningscykel 4 - 2022-2027

Vattenförvaltningen

1. **21 beredningssekretariat** - en på varje länsstyrelse – genomför statusklassningar, föreslår åtgärder och annat operativt arbete
2. **Vattenmyndigheterna** – leder och samordnar BESEK
3. **Fem vattendistrikt** har varsin vattenmyndighet som finns vid fem länsstyrelser
4. **Havs- och vattenmyndigheten (HaV)** och **SGU** (grundvatten) tar fram föreskrifter och vägledningar
5. Havs- och vattenmyndigheten rapporterar till **EU**

Statusklassning

Nuläge

Miljö kvalitetsnorm

Målet: Vilken status, när?

Åtgärdsbehov

Vad behöver vi göra?

Statusklassning ytvatten

Kemisk status

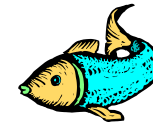
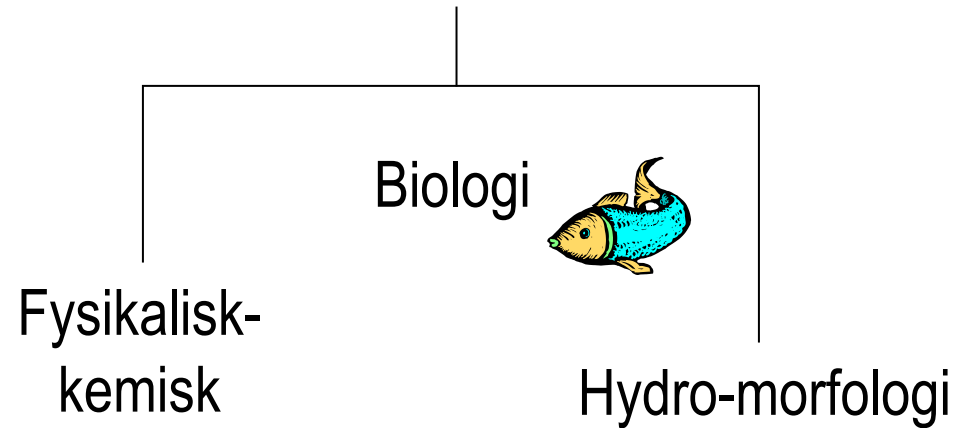
Prioriterade ämnen,
45 olika miljöfarliga ämnen

God

Uppnår ej
God

Ekologisk status

Biologi

Hög

God

Måttlig

Otillfredsställande

Dålig

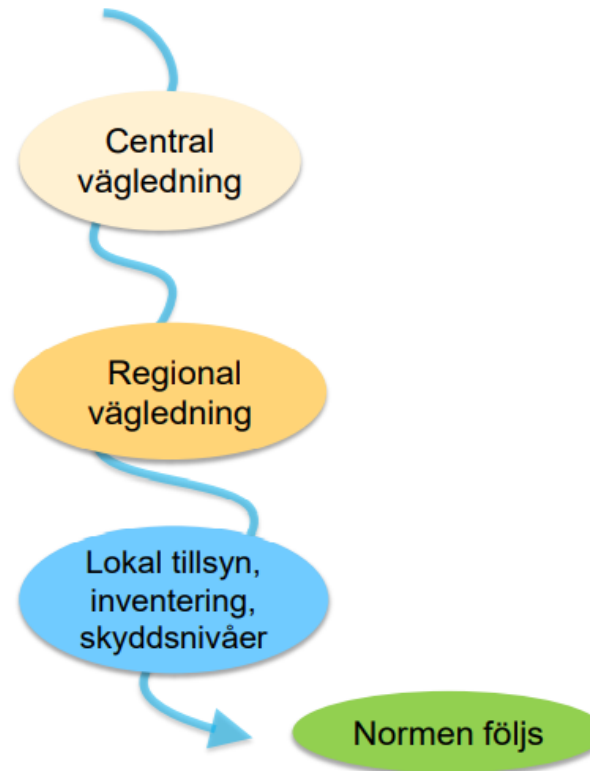
Miljökvalitetsnormer för vatten

- **Alla** vattenförekomster ska ha en miljökvalitetsnorm
- MKN är **juridisk bindande kvalitetskrav** för vattenförekomster
- Anger vilken **status** ett vatten ska ha vid en viss tidpunkt
- **god** ekologisk, kemisk och kvantitativ status är grundkravet
- MKN fastställs av vattendelegationen i respektive vattendistrikt som en **föreskrift**

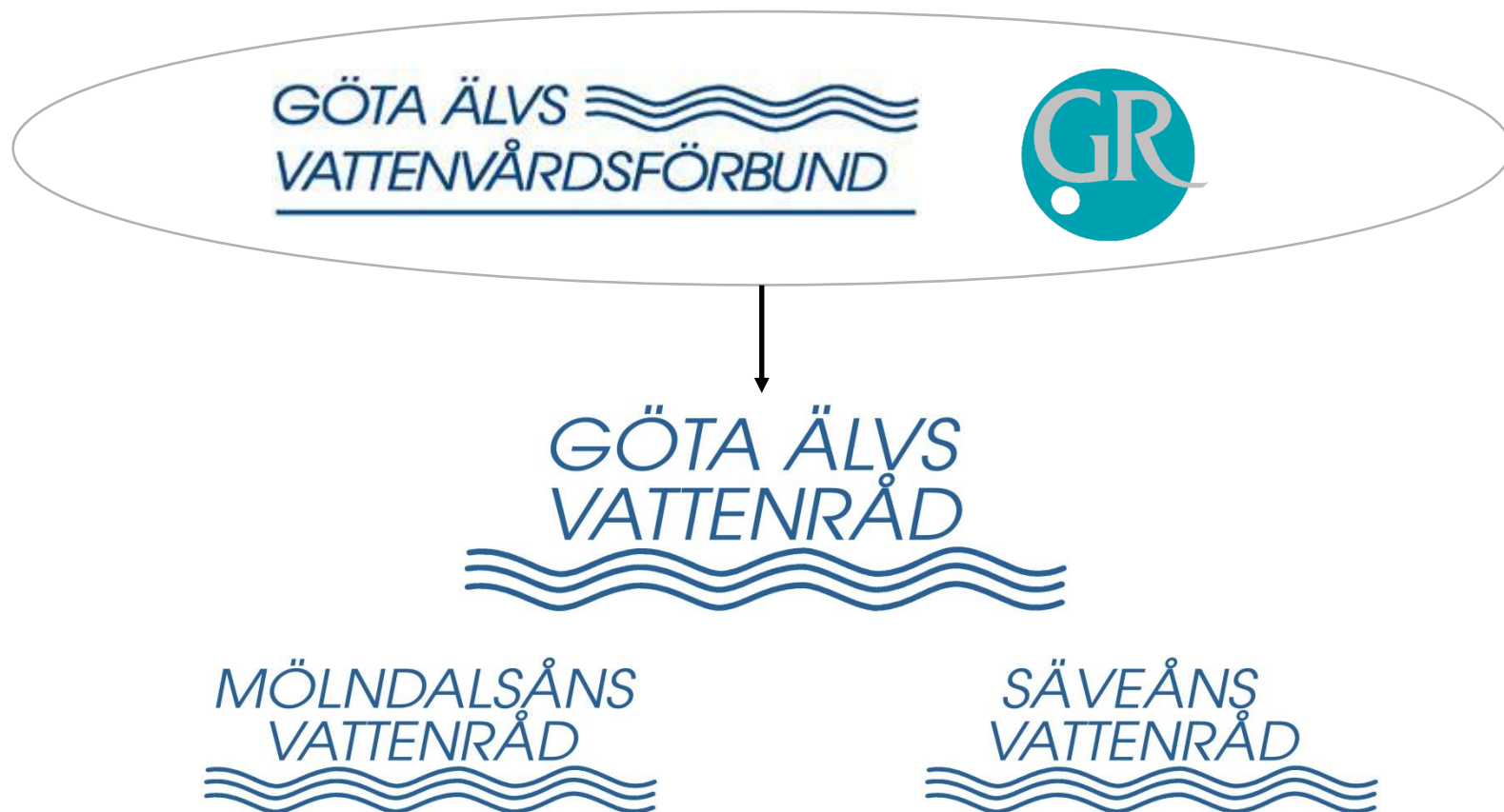

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

- administrativa åtgärder som är juridiskt bindande
- riktas mot myndigheter och kommuner

GR och Göta älvs vattenvårdsförbund bildar Göta älvs vattenråd 2006

Vattenråd för Mölndalsån och Säveån knoppas av 2008.

Förbundets policy (2021)

Vattenvårdsförbundets verksamhet är inriktad på Göta älv från utloppet ur Vänern till Göta respektive Nordre älvs mynningsområden samt de biflöden och vattenområden som ligger inom Göta älv avrinningsområde nedströms Vänern.

Vattenvårdsförbundet ska ...

Bidra till vattenvårdens utveckling

Vi tillhandahåller och utvärderar data och analysresultat från förbundets verksamhetsområde. Vi bidrar på så sätt till samordnad recipientkontroll samt till att våra medlemmar och andra kan bedriva vattenvård. Vår roll är enbart stödjande.

Konstatera och redovisa status och förändringar inom verksamhetsområdet

Vi dokumenterar nuläge och förändringar av status genom fastställt kontrollprogram samt specialundersökningar. Resultaten ska tillgängliggöras intressenter, exempelvis som underlag för miljöplanering, miljöprovningar, miljökonsekvensbedömningar och annat. Förbundet ska eftersträva ett gott anseende genom öppenhet och hög tillgänglighet.

Upplysa om betydande avvikelser

I de fall undersökningar indikerar avvikande resultat eller negativa trender ska vi informera berörda intressenter.

Samverka med vattenråden

Vattenvårdsförbundet ska genom de vattenråd som är hemmahörande i förbundet, verka för att vattnet inom Göta älvs avrinningsområde inkl Göta älvs kustvatten uppnår och håller en god ekologisk och kemisk status. Vattenrådets verksamhet regleras via dess arbetsordningar.

Utveckla verksamheten

Förbundets verksamhet ska vara effektiv och hela tiden sträva efter att utvecklas för att uppnå god medlemsnytta.

Vattenrådets roll

- En samling lokala aktörer som gemensamt försöker skapa ett helhetsperspektiv på vattenresurserna inom ett eller flera avrinnings-/kustområden och verkar för minst ”God vattenstatus”
- Bidrar på ett tidigt stadium genom diskussioner om hur vattenresurser ska hanteras.
- Speglar intressena i avrinnings-/kustområdet
- Hjälper till att ta fram förslag till miljökvalitetsmål och prioritering av åtgärder
- Tar fram kunskapsunderlag
- Deltar i samverkan och samråd med berörda myndigheter
- Remissinstans
- Åtgärder

Kommunerna finansierar vattenråden för att komma framåt med åtgärder

400 000 kr/år (Borås, Vårgårda, Alingsås, Lerum, Partille och Göteborg sedan 2019)
Samverkansbidrag på 60 000 kr fr VM t o m 2022

420 000 kr/år (Vänersborg, Trollhättan, Lilla Edet, Ale, Kungälv och Göteborg sedan 2022)
Samverkansbidrag på 80 000 kr fr VM t o m 2022

~~350 000 kr/år (Bollebygd, Härryda, Lerum, Mölndal och Göteborg sedan 2022)?~~
Samverkansbidrag på 40 000 kr fr VM t o m 2022

LOVA-bidrag för åtgärdssamordning (kommunernas bidrag växlas upp)

2021-2023	3 484 000kr
2024-2026	3 880 000 kr

2022-2026	5 524 000kr
-----------	-------------

Fick inte sökt LOVA-bidrag för åtgärdssamordning då det inte är så stora övergödningsproblem inom Mölndalsåns ARO. Arbeta pågår för att göra det möjligt att söka för andra typer av åtgärder som behövs för att uppnå god vattenstatus

A scenic landscape featuring a large body of water in the middle ground, surrounded by dense green forests. In the foreground, there is a tree with red berries on the left and tall grasses on the right. The sky is blue with light clouds. The word "TACK!" is written in large, blue, sans-serif capital letters in the upper center of the image.

TACK!